

Expertisedag voor Logopedisten

22 maart 2019, ReeHorst, Ede

Conceptprogramma

Dagvoorzitter: Mieke Wilterdink, logopedist en docent, Focus op Interactie

09.15 uur Ontvangst en registratie

09.45 uur Opening door de dagvoorzitter

09.55 uur ***Het stimuleren van executieve functies bij kinderen met TOS: een rol voor de logopedist?*** • Daan Hermans, cognitief psycholoog en senior researcher, Kentalis
Executieve functies (EF) zijn de cognitieve processen die het denken en het gedrag zodanig reguleren dat het efficiënt en doelgericht kan zijn. Executieve functies maken het mogelijk dat leerlingen ingewikkelde instructies onthouden en opvolgen, niet afgeleid worden in de klas, goed samen kunnen werken met anderen, hun impulsen kunnen onderdrukken en zich aanpassen wanneer de regels in de klas veranderen. In deze lezing staat het executief functioneren van kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) centraal. Wat weten we over het executief functioneren van kinderen met TOS? En waarom hebben veel kinderen met TOS problemen het met reguleren van hun denken en gedrag? Tenslotte zal ik ingaan op de vraag hoe je als logopedist kunt werken aan de executieve functies van kinderen met TOS.

10.30 uur ***Aangeboren afwijkingen/syndromen*** • Joyce Geelen, kinderarts, Radboudumc
Syndromen bij kinderen kunnen leiden tot dysfagie of andere eet- en drinkproblemen. Denk aan Pierre Robin Sequentie (PRS) en natuurlijk het syndroom van Down en kinderen met schisis. Maar ook kinderen met andere aangeboren afwijkingen zoals afwijkende kaken of tong, of afwijkingen in de oesofagus, larynx en trachea kunnen een veelvoud aan problemen ondervinden. Wat zijn de meest voorkomende syndromen? Hoe differentieel je de verschillen? Welke aangeboren afwijkingen kom je tegen? En wanneer moet je bij een kind met een spraaktaalachterstand denken aan een genetische diagnose? Wat is de rol van de logopedist bij het in beeld krijgen van een eventuele onderliggende genetische aandoening om te komen tot optimale ondersteuning van kind en ouders en goede medische begeleiding zonder onnodig onderzoek?

11.05 uur Pauze

11.35 uur ***Logopedie en cultuursensitief werken*** • Cor Hoffer, cultureel antropoloog
De praktijk leert dat zorgprofessionals de communicatie met kinderen en hun ouders met een andere culturele en levensbeschouwelijke achtergrond soms als problematisch ervaren. Factoren die hierbij een rol spelen zijn: onbekendheid met en onzekerheid over de invloed van cultuur en levensbeschouwing op casuïstiek en schroom om hierover met kinderen, ouders en andere betrokkenen in gesprek te gaan. Het gevolg is dat zowel diagnostiek als behandeling moeizaam verlopen en soms tot voortijdige beëindiging van het contact kan leiden. Cor Hoffer reikt u handvatten aan.

12.30 uur Lunch

13.30 uur **Schisis (varianten)** • Léon van Adrichem, plastisch chirurg, UMC Utrecht
In deze presentatie gaan we in op welke soorten schisis er bestaan, wat de anatomische afwijkingen kunnen zijn en wat de gevolgen van de schisis zijn voor de ontwikkeling van een kind. Hoe beïnvloedt schisis de spraak, welke therapieën zijn er en wat is de rol van de logopedist? Wat zijn de verwachtingen en de prognose voor de behandeling?

14.05 uur **(Slaap)apneu en ademhaling** • Nele Vandenbussche, somnoloog-kinderarts, Kempenhaege
Er is sprake van een obstructief slaapapneusyndroom als er tijdens de slaap herhaaldelijk obstructie van de bovenste luchtweg optreedt die klachten overdag veroorzaakt. Deze ademhalingsstoornis tijdens de slaap gaat vaak gepaard met snurken, nachtelijk transpireren, frequent nachtelijk ontwaken, open mondademhaling, enuresis nocturna.
Klachten overdag bestaan bij kinderen vooral uit gedragsproblemen (hyperactiviteit) en leer- en concentratieproblemen. Overmatige slaperigheid, het meest typische symptoom van slaapapneu bij volwassenen, komt bij kinderen veel minder vaak voor. Slaapapneu heeft consequenties op de korte termijn: groeiretardatie, ontwikkelingsproblemen, leerproblemen. Op de lange termijn is ook bij kinderen, slaapapneu een onafhankelijke risicofactor voor hypertensie, cardiovasculaire problemen en ontwikkelen van het metabool syndroom (o.a. diabetes type 2).
De oorzaak van slaapapneu is multifactorieel: 1. vernauwing van de bovenste luchtweg (adenotonsillaire hypertrofie, adipositas, macroglossie, craniofaciale malformaties), 2. abnormale tonus van de bovenste luchtweg (algehele hypotonie, neuromusculaire aandoeningen) en 3. andere factoren (genetische, hormonale). Als kinderen behandeld moeten worden voor slaapapneu wordt meestal gezocht naar mogelijkheden om de vernauwing van de bovenste luchtweg op te lossen of weg te nemen, maar ook de logopedie kan vaak een belangrijke rol spelen bij de diagnostiek en de behandeling.

14.45 uur Pauze

15.15 uur **KinderKNO: over buisjes, keelamandelen, neusamandelen** • Marc van der Schroeff, kinder KNO arts, Erasmusmc
Wat zijn de overwegingen en keuzes bij het plaatsen van buisjes? Moeten keel-en/of neusamandelen worden verwijderd of niet, of wacht je af? Hoe komt het dat er bij vrijwel gelijke casus zeer verschillende uitkomsten bij verschillende KNO-afdelingen kunnen zijn?
Besproken wordt welke wetenschappelijke bases er zijn die de verschillende keuzes ondersteunen, en of er richtlijnen zijn. Wanneer is overleg met de behandelend logopedist zinvol. En welke adviezen kan de logopedist geven aan huisarts of ouders mbt doorverwijzen.

15.50 uur **Developmental Coordination Disorder (DCD)** • Vivan Laarhuis, logopedist en Hinke Boomsma, psycholoog/ orthopedagoog generalist, UMCG Centrum voor Revalidatie, locatie Kinderrevalidatie Beatrixoord, Haren

De motorische ontwikkeling van de spraakorganen (lippen, tong, kaak, gehemelte) is belangrijk, omdat de beheersing en vaardigheid van de spraakorganen een correcte uitspraak en het verstaanbaar spreken beïnvloeden. Wanneer de motoriek verstoord is, zoals bij DCD, kan dit leiden tot kauw- en slikproblemen, maar ook tot spraak- en

taalproblemen. Deze kunnen op hun beurt weer leiden tot gedragsproblemen en problemen in de sociaal-emotionele ontwikkeling. Bekend is dat kinderen met DCD tegen problemen in planning en organisatie aanlopen. Dit kan ook in de spraak en/of taal naar voren komen. Als logopedist kun je kinderen met de diagnose DCD begeleiden en is kennis over deze stoornis van belang. Vragen die centraal staan tijdens de lezing zijn: Wat houdt DCD in? Welke kenmerken zijn er bij deze stoornis? Wat kun je als logopedist doen als je een kind van DCD verdenkt?

16.25 uur **Conclusies**

16.30 uur Afsluiting